

TISKOVÁ ZPRÁVA
Ostrava 8. SRPNA 2019

STO LET! 12. SRPNA 2019: NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ HRAJE POPRVÉ

Slavnostním uvedením opery Bedřicha Smetany *Prodaná nevěsta* se 12. srpna 1919 začala psát historie Národního divadla moravskoslezského. První představení se odehrálo v tehdejším Městském divadle (dnes Divadlo Antonína Dvořáka).

Za sto let existence nabídl NDM divákům celkem 679 operních premiér, činoherních bylo 1305, baletních 182 a soubor operety/muzikálu NDM nastudoval celkem 580 děl. V první sezóně 1919-1920 to bylo úctyhodných 89 premiér – 54 činoherních, 12 operetních, opera nastudovala 18 inscenací a balet pět. První sezóna byla velmi hektická, nastudovaná díla se hrála 2-3x a šlo se k dalšímu. Zkoušelo se na mnoha místech, v první Prodance účinkovaly například i „dámy ze Slezské Ostravy“ (viz dobový článek v příloze a sestavit jednotlivé soubory a získat sólisty také nebylo snadné. (V sezóně 2019-20 bude 17 premiér.)

České divadlo se v Ostravě hrálo od roku 1894 v Národním domě (dnes komplex Divadla Jiřího Myrona), ale prostory příliš nevyhovovaly, protože Národní dům sloužil i jiným kulturním a společenským účelům. Nespokojenost s poměry českého divadla v Ostravě je patrná v roce 1917, už před vznikem Československa, kdy 13. října 1918 byl ustaven Spolek Národní divadlo moravskoslezské (tehdy Spolek NDMS), a sice „*za účelem zbudovati bud' v Moravské Ostravě, nebo v Polské Ostravě důstojnou budovu pro české divadlo a udržovati ji vždycky ve stavu přiměřeném tomuto vznešenému účelu.*“ (citace ze stanov Spolku NDMS).

Se vznikem samostatného státu Češi zpočátku neuvažovali o převzetí německého Městského divadla a chtěli si postavit vlastní. **V pátek 12. srpna 1919 ovšem slavnostním uvedením *Prodané nevěsty* zahájili českou éru v budově, která do té doby sloužila divadlu německému.**

Ředitel Jiří Nekvasil připomíná zásluhy prvního ředitele NDM (tehdy NDMS) Václava Jiříkovského a jeho týmu: „Měl těžkou úlohu a ačkoli v Ostravě působil jen do roku 1923, vybudoval a vedl zde činoherní soubor, přivedl prvního šéfa baletu, italského tanečníka a choreografa Achilleho Viscusiho, šéfa opery a operety Emanuela Bastla a další špičkové umělce té doby. Emanuel Bastl v Ostravě uvedl hned v první sezóně nejen českou operní klasiku, ale také světová díla nebo v té době ještě stále málo hranou novinku – operu *Její pastorkyňa* Leoše Janáčka. Pěvec a první Jeník v *Prodané nevěstě* Karel Kügler pak v našem divadle

Šárka Swiderová
Tisková mluvčí a PR

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ
příspěvková organizace statutárního města Ostrava
Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava
GSM: +420 604 238 789
E-mail: sarka.swiderova@ndm.cz
www.ndm.cz

zůstal až do okupace A PŮSOBIL V Ostravě i jako režisér, překladatel libret a hudební pedagog,“ popisuje ředitel Nekvasil.

Karel Kügler vzpomíná (zdroj Obrazový almanach 1928–1929):

„Vzpomínám oněch horečných příprav ředitele Jiřikovského v Brně, kde mi, tehdy ještě členu pražského Národního divadla, u příležitosti pohostinských her, rozvíjel svoje dalekosáhlé plány, kreslil perspektivy divadla v kraji uhlí a železa, líčil a zdůrazňoval důležitost jeho poslání v ohroženém tehdy a snad i divadelně trochu zanedbaném pohraničí. Lákal mne, abych šel s ním a pomáhal. Podlehl jsem jeho svodům a lákavým slibům, které v několika minutách proměnil v kus papíru oběma stranami podepsaný. Těšil jsem se na spolupráci s ním a nikdy jsem se nezklamal. (...) Vzpomínám onoho hřejivého nadšení, s kterým jsme přišli a dali se do díla, onoho shánění a přemlouvání těch, kdož nevěřili, že by v Ostravě mohlo vyrůst divadlo živé, zaručující více než několik neděl přechodného pobytu. Nastaly krušné dny shánění náhrad za některé členy, kteří si v poslední chvíli rozmysleli a odřekli přijetí do nového působiště. Před samým zahájením sezony uprchl nám Kecal, p. Šťastný, zapřísahaje nás, že v Ostravě si nezvykne. Nový shon a nové cesty do Prahy. Šťastný lov za Šťastného. V Praze se mi podařilo získati Lanhause. Tu už nebylo obav o Prodanou.“

První představení Prodané nevěsty v tehdejší NDMS dirigoval Emanuel Bastl, režíroval Karel Kügler (zároveň již zmíněná role Jeníka). Mařenku ztvárnila Linda Šmídová, Kecala Rudolf Lanhaus.

„Na Prodanou nevěstu Bedřicha Smetany (1824–1884) padla v roce 1919 logická volba: je to jedna z nejkrásnějších komických oper vůbec a stala se naší jasnou národní operou, ačkoli sám Smetana si představoval spíše Libuši. Od roku 1919 se diváci v Ostravě dočkali 14 nastudování Prodané nevěsty a celkem viděli 969 repríz, což je nejvíce představení jednoho díla v historii NDM. Poslední derniéru jsme uvedli letos 2. června; po 22 letech od premiéry skončila inscenace režiséra Iliji Racka. I v této inscenaci se vystřídaly generace pěvců: matku Mařenky – Ludmilu – hrála v červnu 2019 Eva Dřízgová-Jirušová, která v téže inscenaci začínala jako představitelka Mařenky,“ připomíná ředitel NDM Jiří Nekvasil s tím, že nové nastudování v jeho režii uvidí diváci NDM před rokem kulatých výročí skladatelova narození i úmrtí – v roce 2023 (výročí bude 2024).

Nejhranější tituly jednotlivých souborů NDM v průběhu uplynulých sta let:

OPERA: Prodaná nevěsta Bedřicha Smetany (nastudována byla 14x a měla 969 repríz)

ČINOHRA: Lucerna Aloise Jiráka (nastudována 8x)

Šárka Swiderová

Tisková mluvčí a PR

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ

příspěvková organizace statutárního města Ostrava

Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava

GSM: +420 604 238 789

E-mail: sarka.swiderova@ndm.cz

www.ndm.cz

OPERETA: Polská krev Oskara Nedbala (nastudována 10x)

BALET: Labutí jezero Petra Iljiče Čajkovského (osm inscenačních verzí)

Městské divadlo (Stadttheater), později Zemské divadlo, Velké divadlo, Divadlo Zdeňka Nejedlého, Divadlo Antonína Dvořáka (od roku 1990 dosud) bylo otevřeno 28. září 1907 a do roku 1918 se v něm hrálo výhradně německy. Od srpna 1919 je stálou scénou Národního divadla moravsko-slezského, pouze za 2. světové války byli čeští divadelníci nuceni budovu opustit, zabydleli se pouze v Národním domě (tehdy již lépe přizpůsobenému divadelnímu provozu) a přenechali reprezentativní budovu souboru německému. Budova, rekonstruovaná v letech 1954–1956, 1969–1971 a 1999–2000 (tehdy s důrazem na zachování původních vnitřních dispozic z předválečné doby), je domovskou scénou operního, činoherního a baletního souboru Národního divadla moravskoslezského a hlediště pojme 517 diváků.

Podrobná historie budovy DAD zde:

<https://www.ndm.cz/cz/stranka/729-podrobna-historie-divadla-antonina-dvoraka.html?mode=test>

Další dvě scény NDM: Divadlo Jiřího Myrona (DJM, bývalý Národní dům) – dnes zde má domovskou scénu především muzikál a opereta, ale hraje se tu také činohra a balet. Novou scénou NDM je ve zrekonstruovaném komplexu DJM komorní Divadlo „12“ – funguje od září 2018.

Karel Kügler (1885–1950) byl operní pěvec, herec, režisér, překladatel libret, scénograf, divadelní ředitel a hudební pedagog. Od roku 1919 působil v Ostravě, v našem divadle 20 let. Jeho kultivovaný lyrický a později buffo tenor vynikl zejména ve smetanovských rolích i v postavách českého a světového repertoáru 19. a 20. století. Byl sólistou pražského Národního divadla v letech 1915–1919. Režijně se hlavně v Ostravě podílel na tvorbě řady operních inscenací, v mnoha případech i jako zpěvák, scénický výtvarník či překladatel. Patřil k organizátorům i sólistům koncertů i zakladatelům ostravských pěveckých spolků nebo cyklu abonentních koncertů symfonické hudby. Po válce, kterou strávil v emigraci, byl v letech 1946–1947 ředitelem Státního divadla v Opavě.

Jméno Karla Küglera ponese ve 101. sezóně slavnostní sál v Divadle Jiřího Myrona, výstavu věnovanou této osobnosti otevřeme veřejnosti před prvním ze zahajovacích galakonzertů (gala jsou 7. a 8. září). Přístupná bude zdarma vždy v době, kdy se v divadle hraje.

(Pozn.: Slavnostní sál v DJM slouží ke společenským setkáním nebo komorním koncertům po rekonstrukci od září 2018, každou sezónu ponese jméno jedné z výrazných osobností historie NDM. V sezóně číslo 100

Šárka Swiderová

Tisková mluvčí a PR

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ

příspěvková organizace statutárního města Ostrava

Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava

GSM: +420 604 238 789

E-mail: sarka.swiderova@ndm.cz

www.ndm.cz

to bylo jméno právníka Edmunda Palkovského, který se zasloužil o vybudování Národního domu a o svébytnost české kultury v Moravské Ostravě.)

Václav Jiřikovský (1891–1942) byl jedním ze zakladatelů a prvním ředitelem NDM. Do Ostravy přišel z Prahy stejně jako Kügler. Sestavil zde soubor včetně činohry, opery a operety, vedle řídící, dramaturgické a organizátorské práce také režíroval. V roce 1923 odešel zpátky do Prahy a poté do Brna. Zemřel v Osvětimi.

Achille Viscusi (1869–1945) byl italský tanečník a choreograf, po účinkování v evropských divadlech zakotvil v roce 1900 v Národním divadle. Po odchodu v roce 1912 si založil vlastní soubor, část první světové války prožil v internaci a do Ostravy přišel jako jeden ze zakladatelů NDM v roce 1919. Vedl soubor baletu až do roku 1923. Mj. uvedl na scénu v první sezóně balet *Coppélia* Léa Delibese, k němuž se v nadcházející 101. sezóně naše divadlo vrací.

Emanuel Bastl (1874–1950) byl operní skladatel, dirigent, houslista. První šéf opery i souboru operety NDM v letech 1919–1927.

Šárka Swiderová
Tisková mluvčí a PR

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ
příspěvková organizace statutárního města Ostrava
Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava
GSM: +420 604 238 789
E-mail: sarka.swiderova@ndm.cz
www.ndm.cz